

Rapport uitbesteding examinering rekenen en taal in het MBO

V2, 13-9-2011

Opdrachtgever: A.J. van Daalen
Opdrachtnemer: H. Plessius

Inhoudsopgave

1.	<i>Managementsamenvatting</i>	3
1.1.	Inleiding	3
1.2.	Aanbieders	3
1.3.	Aanbesteding	3
1.4.	Voor- en nadelen	3
2.	<i>Waarom een onderzoek naar uitbesteding?</i>	3
2.1.	Een manier om de instellingen te ontlasten	3
2.2.	Centrale digitale examens	4
2.3.	Uitdagingen	4
2.4.	Verwachte voordelen van uitbesteding	5
2.5.	Vraag	5
3.	<i>Welke onderdelen lenen zich voor uitbesteding?</i>	5
3.1.	Taken volledig overdragen	5
3.2.	Welke werkzaamheden lenen zich voor uitbesteding?	5
4.	<i>Zijn er marktpartijen die examineringswerkzaamheden kunnen overnemen?</i>	7
4.1.	Er zijn partijen die matching en planning en examineren kunnen overnemen	7
4.2.	Maar de capaciteit lijkt niet onbeperkt	8
5.	<i>Randvoorwaarden voor uitbesteding</i>	8
5.1.	Juridisch geen probleem, praktisch nog zaken met Cito te regelen	8
5.2.	Financieel	8
5.3.	Mogelijk negatieve kanten aanvaarden	8
5.4.	Praktische zaken	9
5.5.	Aanbesteding waarschijnlijk nodig	9
6.	<i>Samen aanbesteden?</i>	9
7.	<i>Wat te doen?</i>	9
8.	<i>Planning en doorlooptijd</i>	10
9.	<i>Verantwoording</i>	11
10.	<i>Voor- en nadelen uitbesteding examinering</i>	11
10.1.	Nadelen	11
10.2.	Voordelen	12

Documentgeschiedenis

[v1] Aangepast naar aanleiding van bespreking in de klankbordgroep op 8 september

[v2]

1. Managementsamenvatting

1.1. Inleiding

De centrale examinering taal en rekenen betekent voor de instellingen een flinke logistieke en personele uitdaging. De examinering komt bovenop het bestaande takenpakket. Dat betekent dat instellingen zelf kunnen gaan investeren in de voor centrale examinering vereiste infrastructuur of kunnen bezien of deze voorzieningen kunnen worden ingekocht. saMBO-ICT heeft opdracht gegeven te onderzoeken of het mogelijk is delen van het examenproces uit te besteden. Het gaat daarbij om het uitnodigen en inplannen van kandidaten en het, al dan niet op locaties van derden, afnemen van examens.

1.2. Aanbieders

Vastgesteld is, dat er meerdere partijen zijn die aanbieden om deze diensten te verlenen; op eigen locaties, die over het hele land verspreid zijn, of op locatie van de instellingen. In de meest vergaande vorm krijgt de "derde" een dump uit de administratie met kandidaten. Deze partner doet de planning, nodigt uit, neemt volgens protocol af op eigen locaties, zorgt dat de scores bij de instelling en bij het Cito komen en zet scores om in resultaten. Voor een dergelijke volledige dienstverlening, moet gerekend worden op een bedrag van minimaal €33, excl. BTW, per examen. In de bij het rapport behorende presentatie is een rekenmodel opgenomen dat instellingen kunnen hanteren om de kosten van examinering in eigen beheer te berekenen. Een eerste invulling leert dat de kosten van een instelling op vergelijkbaar niveau zullen liggen, wanneer alle kosten worden meegenomen.

Er is ook een partij die aanbiedt de ICT-infrastructuur op de examenlocaties van de instellingen te beheren. In dat geval liggen de prijzen vanzelfsprekend lager.

1.3. Aanbesteding

Bij "volledige" uitbesteding is een Europese aanbesteding hoogstwaarschijnlijk verplicht. De aanbestedingsgrens wordt al overschreden met 1000 kandidaten per jaar. Daarbij hebben instellingen de keuze zelfstandig aan te besteden of dat samen met andere te doen. Samenwerking betekent dat aanloopkosten, zoals die van het aanbestedingstraject en de opstartkosten van de aanbieders, gedeeld kunnen worden en mogelijk scherpere prijzen kunnen worden bedongen. Maar afstemming met andere kost tijd. Instellingen die uitbesteding overwegen moeten afwegen of dat tijdsverlies past in de planning. Voor de aanbesteding zelf moet met een half jaar doorlooptijd gerekend worden.

1.4. Voor- en nadelen

Uitbesteding heeft als voordeel dat de instellingen niet hoeven te investeren in examenlokalen en zich organisatorisch werk besparen. Mogelijk leidt overdracht aan gespecialiseerde bedrijven tot kwaliteitsverbetering en kostenbesparingen. Maar om succesvol uit te kunnen besteden, moeten de interne examenorganisatie en de ICT-infrastructuur (met name identiteitsmanagement) op orde zijn. De afspraken rond het examineren zullen formeler en explicieter moeten zijn. In sommige gevallen kan "examinering buiten de deur" leiden tot extra reistijd en -kosten voor kandidaten. Voor niveau2-kandidaten is dat reizen wordt dat gezien als een echte belemmering.

2. Waarom een onderzoek naar uitbesteding?

2.1. Een manier om de instellingen te ontlasten

De organisatie van de digitale examens taal en rekenen in het MBO betekent voor de instellingen een hele opgave. De vraag is of die last verlicht kan worden door de handschoen, bijvoorbeeld op regionaal niveau, samen op te pakken. Denkbaar is dat instellingen in een regio gezamenlijk een orgaan in het leven roepen dat faciliteiten handig

deelt en voor hen de examinering verzorgt. Ook kan gedacht worden aan het gebruik van de examenlokalen van VO-scholen voor het MBO-examen.

Een probleem met regionale samenwerking is dat daarvoor op landelijk niveau weinig kan worden geregeld. Of er landelijk niveau afspraken met het VO-veld kunnen worden gemaakt, wordt nog onderzocht.

In het rapport dat nu voor u ligt wordt verslag gedaan van een onderzoek naar een andere manier waarop de instellingen kunnen worden ontlast: uitbesteding; het volledig overdragen van taken aan een derde partij.

2.2. Centrale digitale examens

In het cursusjaar 2013/2014 zullen, voor zover nu bekend, de verplichte centrale digitale examens taal en rekenen in het MBO worden afgenomen voor de studenten op niveau 4. Een jaar later volgen de niveaus 2 en 3. Er is sprake van dat in de verdere toekomst ook Engels op deze wijze getoetst gaat worden.

De examens worden aangeleverd door het Cito en vooralsnog afgenomen met behulp van Cito-software. In het jaar 2014-2015 zullen er, zowel voor taal, als voor rekenen, examens voor twee niveaus zijn (2F en 3 F). Van elke examen zijn er per examenperiode 10 varianten.

De examinering dient plaats te vinden in drie landelijk vast te stellen perioden van twee weken per jaar. In pilotjaar 2011-2012 zijn de examens 3F zodanig gepland dat rekenen en taal elkaar overlappen met een week, zodat er feitelijk driewekelijkse examenperioden zijn. Over de spreiding van de examens na het komende schooljaar moet echter nog besloten worden. Denkbaar is bijvoorbeeld dat de examens taal en rekenen apart gehouden worden. Dan komen er 3x2 (niveaus) x2 (weken) x2 (rekenen en taal)=24 examenweken.

Er zijn 500.000 MBO-studenten in het reguliere onderwijs, waarvan ongeveer de helft examen moet doen. Dat betekent dat er, nog afgezien van herkansingen, 500.000 examens per jaar moeten worden afgenomen.

Het examen Nederlandse taal duurt 120 minuten, rekenen 90 minuten.

Aankankelijk waren bij de rekentoets open vragen voorzien. Die zijn inmiddels vervallen.

2.3. Uitdagingen

De centrale examinering betekent dat er binnen de instellingen het nodige moet worden georganiseerd

- De examinering vereist examenruimten die zo zijn ingericht dat afkijken moeilijk is en verstoring van buitenaf zoveel mogelijk wordt vermeden. De te gebruiken PC's moeten speciaal voor het examineren worden ingericht en getest. Praktisch gezien moeten instellingen investeren in examenruimten met apparatuur die voor (bijna) niets anders dan de centrale examens kunnen worden gebruikt en dus een groot deel van de tijd leeg staan.
- De examinering vergt, met name door de concentratie in beperkte perioden, een flinke logistieke operatie die de rest van het onderwijsproces kan verstoren. Onverhoopte technische of organisatorische strubbelingen rond de examinering hebben een hoog nieuwsgehalte.
- Voor instellingen die landelijk bedrijfsopleidingen verzorgen komt daar de uitdaging bij dat men vanuit het hele land naar soms veraf gelegen examenlocaties moet komen.
- Voor sommige kandidaten kan het interessant zijn om buiten de reguliere onderwijstijden examen te doen. En uit oogpunt van planning kan dat ook nuttig zijn. Examineren buiten reguliere onderwijstijd vereist echter aparte afspraken met het personeel.

2.4. *Verwachte voordelen van uitbesteding*

De examens taal en rekenen vormen een extra taak voor de instellingen, die niet gecompenseerd wordt door het wegvallen van andere werkzaamheden. Instellingen kunnen ervoor kiezen om zelf te investeren in mensen en middelen om die op te vangen, maar die zorg zou mogelijk ook kunnen worden uitbesteed aan partijen die examinering als kernactiviteit zien en hun hele bedrijfsvoering, inclusief hun systemen, hebben ingericht op het conform de regels en tegen marktconforme tarieven uitvoeren van dit proces. Verwacht zou mogen worden dat zij de MBO-examens kwalitatief op een goed en constant niveau kunnen organiseren. Dat levert dan rust op in de organisatie van de instellingen. Mogelijk kan uitbesteding ook leiden tot besparingen.

2.5. *Vraag*

De zojuist geschetste omstandigheden hebben de vraag doen rijzen of het mogelijk is om (delen) van het centraal examen uit te besteden. Met daarbij vervolgens de vraag of het nuttig is dat gezamenlijk te doen. En wat er moet gebeuren om zo ver te komen. In het volgende worden antwoorden op deze vragen gegeven.

3. Welke onderdelen lenen zich voor uitbesteding?

3.1. *Taken volledig overdragen*

Uitbesteding houdt in zijn zuivere vorm in dat men taken volledig overdraagt aan een derde, zodanig dat de overnemende partij, gegeven de opdracht en de daarbij geldende randvoorwaarden, de uitvoering ervan geheel zelf kan regelen. Gelet op het feit dat men alles in de hand heeft, kan men garanties geven ten aanzien van kwaliteit en vaste prijzen hanteren voor de te verrichten werkzaamheden. Onderzocht is of een dergelijke vorm van uitbesteding mogelijk is in het examenproces. (Met daarbij de opmerking dat als volledige uitbesteding mogelijk is, ook minder ver gaande varianten haalbaar moeten zijn.)

3.2. *Welke werkzaamheden lenen zich voor uitbesteding?*

Pakken we het schema van werkprocessen uit de Rapportage digitale examinering taal en rekenen van saMBO-ICT erbij (zie volgende bladzijde), dan krijgen we een beeld van wat scholen absoluut zelf moeten doen en wat eventueel aan anderen kan worden overgelaten.

Voor de gedetailleerde beschrijving verwijzen we naar de Rapportage. In dit kader beperken we ons tot de grote lijnen.

Kaders stellen is en blijft een taak van de instelling.

Construeren en vaststellen zijn feitelijk uitbesteed aan Cito en het CvE.

Leren, zoals aangegeven in het schema, is een kerntaak van de instelling, evenals het

Aanmelden voor het examen

Nadat de instelling bepaald heeft dat de kandidaat rijp is voor het (digitale) examen, begint het proces van

Matching en planning

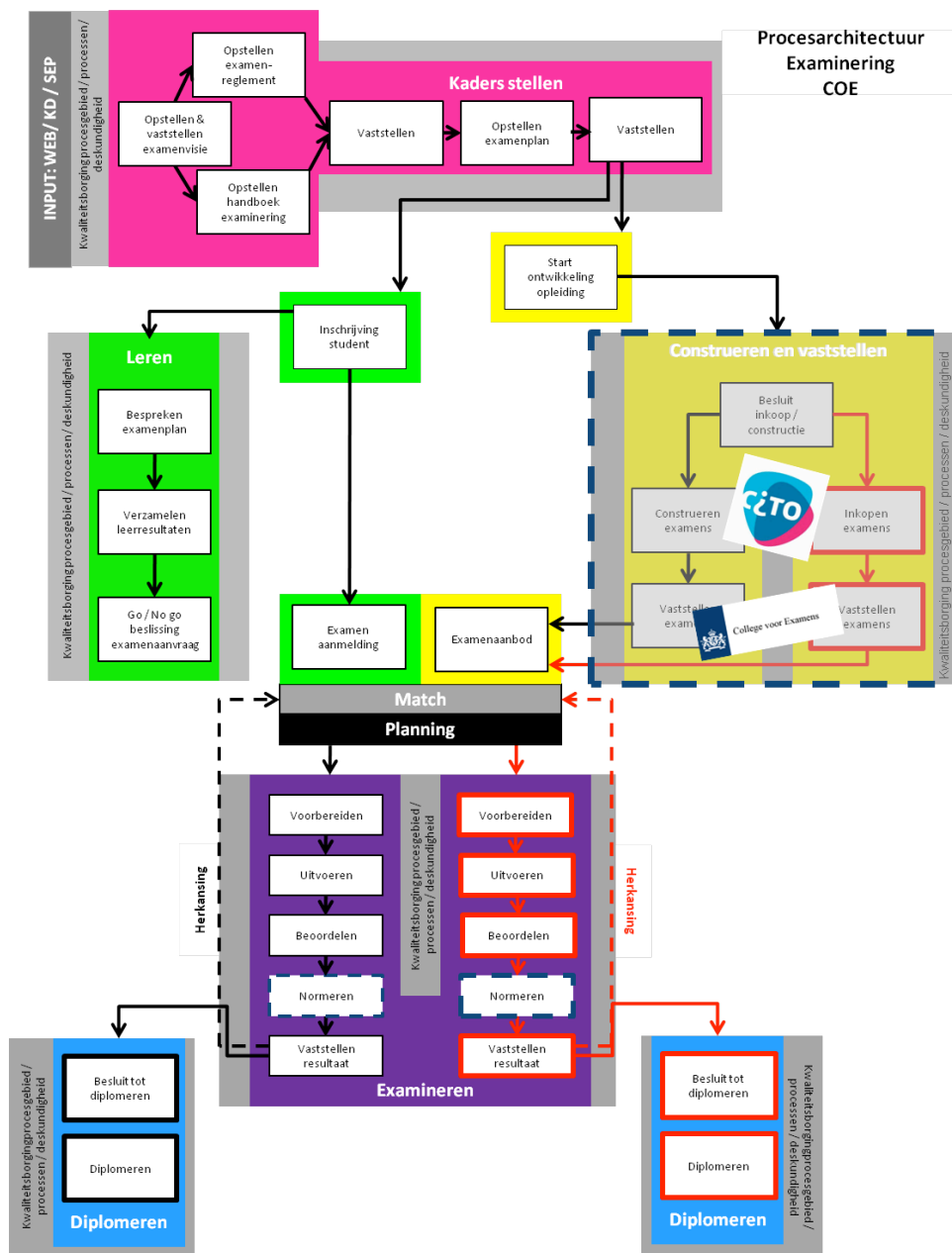
In dit proces kan een derde een rol spelen. Nadat duidelijk is wie examen mogen doen, kan een derde partij de betrokkenen inplannen voor een examen op een bepaalde plaats en een bepaalde tijd en de kandidaat daar desgewenst over informeren. Daarbij kan het zo zijn dat de instelling bepaalt wie in welke periode examen moeten doen, waarna de derde de daarbij behorende planning terug geeft aan de instelling. Het kan ook zijn dat de instelling een lijst van kandidaten levert en dat de kandidaten zichzelf melden bij de derde,

die ze vervolgens, in overleg met hen, in plant. Daarbij hoort het afhandelen van afzeggingen en opnieuw inplannen bij. De instelling krijgt een overzicht van de planning.

Examineren is het volgende proces dat kan worden uitbesteed. De derde ontvangt de kandidaten op zijn eigen locatie en neemt daar, conform het protocol (dus onder meer check identiteit, beslissingen bij te laat komen, etc.) het examen af, zorgt dat de scores bij de school en bij Cito komen en werkt de scores op basis van de norm om tot resultaten en geeft die terug aan de instelling.

Het *Diplomeren* is vervolgens een kerntaak van de instelling.

Samengevat: de processen matching en planning en examineren lenen zich voor volledige uitbesteding.

4. Zijn er marktpartijen die examineringswerkzaamheden kunnen overnemen?

4.1. Er zijn partijen die matching en planning en examineren kunnen overnemen

Uitbesteding is moeilijk als er geen partijen in de markt zijn die de examenwerkzaamheden voor de instellingen kunnen/willen verrichten.

In dit onderzoek is gebleken dat er diverse partijen in den lande zijn die aanbieden examens af te nemen op door hen te leveren examenlocaties. Ze kunnen bogen op ervaring op dit terrein. Tevens zijn ze bereid en in staat om, met behulp van eigen systemen, de logistiek rond het uitnodigen te regelen (op basis van de opgave van kandidaten door de examensecretaris) en de verwerking van resultaten richting Cito en de instelling te verzorgen. Examinering buiten schooltijd is mogelijk.

4.2. *Maar de capaciteit lijkt niet onbeperkt*

Uitbesteding is dus mogelijk. Maar, waar het gaat om het afnemen van examens “buiten de deur”, vooralsnog, binnen grenzen. De aanbieders baseren hun aanbod op het medegebruik van bestaande (semi-)particuliere examenlocaties. Daarvan zijn er, schatten we, hooguit 50 à 60 voorhanden. Besluiten de instellingen om massaal uit te besteden, dan zou deze capaciteit ontoereikend kunnen blijken. Dan moet er ofwel nee worden verkocht of geïnvesteerd worden in nieuwe lokalen. In het laatste geval zouden de aanbieders met lokalen kunnen komen zitten die slechts een deel van het jaar benut worden en dus met een ander prijskaartje getooid zijn.

5. Randvoorwaarden voor uitbesteding

5.1. *Juridisch geen probleem, praktisch nog zaken met Cito te regelen*

Juridisch zijn er voor uitbesteding geen belemmeringen. Het College voor Examinering (CvE) erkent alleen de instellingen als gesprekspartners. Zij zijn en blijven verantwoordelijk voor het examineringsproces. De verantwoordelijkheid moeten ze in geval van uitbesteding dus in hun cont(r)acten met dienstverleners goed afdichten.

Een praktisch probleem is echter dat Cito vooralsnog ook alleen de instellingen als gesprekspartner ziet. In geval van uitbesteding van werkzaamheden aan derden moet dus geregeld worden dat ook zij bij Cito terecht kunnen voor levering van software, ondersteuning bij de technische installatie, proef-op-de-som, communicatie over uitvoeringsproblemen, synchronisatie problemen, etc. Bij examinering buiten schooltijd is het bovendien van belang dat de Cito-helpdesk ook 's avonds en in het weekends beschikbaar is (geldt overigens niet alleen bij uitbesteding).

5.2. *Financieel*

Op basis van indicatieve opgaven van de aanbieders, moet gerekend worden met een bedrag van minimaal 33 euro, excl. BTW, per examen. Voor dat bedrag wordt de planning van het examen verzorgd en wordt het examen op locatie van de derde afgenomen.

Hoe dit bedrag zich verhoudt tot de kosten van examinering in eigen beheer bleek in dit onderzoek moeilijk vast te stellen. We konden geen instelling vinden die deze kosten voor zichzelf had uitgewerkt en aan anderen beschikbaar wilde stellen. Met name de vraag wat wel en wat niet moet worden meegerekend blijkt een lastige. Dat geldt al bij de bepaling van de kosten van een examenlokaal per examen, maar helemaal voor het proces van planning en matching.

Uiteraard zijn er varianten van uitbesteding denkbaar.

Instellingen kunnen besluiten om

- Alleen de matching en planning uit te besteden
- Alleen het afnemen op locatie derde uit te besteden.
- Het afnemen op eigen locatie, al dan niet in combinatie met planning en matching, uit te besteden.

Dat zijn maatwerkconstructies waarbij andere, waarschijnlijk lagere, prijzen gelden. Het feit dat de aanbieder daarin zaken niet meer volledig in de hand heeft, maakt dat complexe samenwerkingsafspraken moeten worden gemaakt.

5.3. *Mogelijk negatieve kanten aanvaarden*

In zijn algemeenheid geldt dat de school door “examinering buiten de deur” het examenproces deels als een apart fenomeen neer zet. Dat beeld wordt versterkt door de omstandigheid dat het uit oogpunt van efficiency waarschijnlijk niet te vermijden is dat studenten van verschillende instellingen tegelijk op dezelfde locatie examen doen. Voor de aanbieders kan het onwerkbaar worden als instellingen verschillende regels hanteren ten aanzien van de ontvangst van kandidaten en de manier waarop wordt omgegaan met laatkomers, zieken, etc. Uitbesteding noopt tot (meer) uniforme regels.

Uitbesteding maakt strakke afspraken noodzakelijk en beperkt daarmee de vrijheid. Een consequentie daarvan is dat de instelling een "boete" krijgt in het geval van kandidaten die niet opdagen of te laat afzeggen.

Uitbesteding kan leiden tot langere reizen naar voor hen onbekende bestemmingen voor kandidaten. Dat betekent mogelijk ook meer reiskosten.

Van niveau-2-studenten wordt aangegeven dat reizen een negatieve invloed op het resultaat kan hebben.

Uitbesteding betekent dat er BTW betaald moet worden over de uitbestede diensten.

5.4. Praktische zaken

Op hoofdlijnen moeten scholen die willen uitbesteden voor het volgende zorgen.

- Het bevoegd gezag van de instelling moet beslissen over uitbesteding. Deze beslissing moet worden uitgewerkt in het examenreglement.
- Er moet een aanspreekpunt voor de leverancier worden aangewezen, met een escalatieroute in geval van problemen.
- Met de aanbieder moeten sluitende afspraken over de aanlevering van studentgegevens en de wijze van inplannen te worden gemaakt. Ook moet worden afgesproken wat te doen bij computerstoringen, te laat komen, niet opdagen, onwel worden, etc.
- De derde moet kunnen beschikken over een server van de instelling.
- Het identitymanagement van de school moet op orde zijn.
- De school moet aan de derde de bevoegdheden van een examensecretaris toe kennen zodat deze het examen kan starten.

5.5. Aanbesteding waarschijnlijk nodig

Volgens de Europese regelgeving moeten opdrachten van lagere overheden voor diensten (daar hebben we het in dit geval over) die €192.000 te boven gaan, worden aanbesteed. Die waarde wordt bepaald op basis van de verwachte looptijd van het contract. Omdat ervan uitgegaan mag worden dat de examens taal en rekenen voorlopig nog wel even zullen blijven, gaan we uit van een contract voor 3 jaar. Een instelling met 3000 studenten, van wie de helft examen doet, heeft dan te maken met 3000 examens en een onbekend aantal herexamens. Dat levert, op basis van de prijsindicaties, over drie jaar een contractwaarde van meer dan €300.000 op. Dan moet er dus aanbesteed worden. Zelfs een instelling met 1000 studenten zit al snel boven de aanbestedingsgrens.

6. Samen aanbesteden?

Scholen die volledig willen uitbesteden hebben de keuze daarvoor zelf een aanbesteding te organiseren of dat gezamenlijk te doen.

Uit oogpunt van deling van kosten en inspanningen en bundeling van koopkracht is er veel te zeggen voor een gezamenlijke aanpak. Maar als de gezamenlijkheid ertoe leidt dat de doorlooptijd fors op loopt, is dit voordeel gauw teniet gedaan. Instellingen staan immers binnenkort voor de keuze om of zelf te gaan investeren of hun kaarten te zetten op uitbesteding. Over de mogelijkheden van uitbesteding en de daarbij geldende voorwaarden moet dan niet te lang onduidelijkheid bestaan. Een gezamenlijke aanpak biedt perspectief als de deelnemende instellingen het snel eens kunnen worden over een eenduidige vraag, met eenduidige randvoorwaarden. Instellingen met specifieke (maat-)wensen doen er beter aan zelf de markt op te gaan.

7. Wat te doen?

Uit het voorgaande moge duidelijk zijn geworden dat

- Het mogelijk is om delen van het examenproces uit te besteden
- Gerekend moet worden met een richtprijs van minimaal €33, excl. BTW, per examen. bij "volledige" (plannen en "afnemen buiten de deur") uitbesteding
- Dit inhoudt dat instellingen moeten aanbesteden als ze voor dit pakket kiezen.

De instellingen zullen nu voor zichzelf moeten besluiten of en in welke mate ze willen uitbesteden en of daarvoor een aanbesteding vereist is.

Indien het uitbesteden van delen van het examenproces een interessante optie lijkt, is het van belang af te tasten of er gelijkgestemden te vinden zijn die eenzelfde vraag in de markt willen zetten. Kunnen die gevonden worden, dan kan gezamenlijk aanbesteden voordelen bieden. Zijn de partners gevonden, dan moeten antwoorden gevonden worden op de volgende vragen.

- Binnen welke termijn willen we resultaat van de aanbesteding? Verwachten we dat die termijn haalbaar is als we gezamenlijk opereren en hoe stellen we dat zeker?
- Welk orgaan zet de uitbesteding uit? Dat kan een, al dan niet bestaand, samenwerkingsverband zijn of een instelling die mede namens andere aanbesteedt.
- Volgens welke verdeelsleutel worden de kosten van de projectorganisatie die de aanbesteding organiseert verdeeld?
- Welke partijen mogen gebruik maken van het af te sluiten raamcontract? De namen van deze partijen dienen bij de aanbesteding duidelijk te zijn. Later aanhaken mag niet.
- Welke procedure moet worden gevolgd? De leveranciers met wie gesproken is, hebben hun indicaties afgegeven op basis van informatie die op openbare websites is te vinden. Verwacht zou mogen worden dat partijen die actief zijn op het terrein van examinering zijn en interesse hebben in de MBO-examens zich inmiddels gemeld hebben. Niettemin kan niet worden uitgesloten dat er bedrijven zijn waarmee niet gesproken is, maar die wel willen mededingen. Bij de aanbesteding zal dat duidelijk worden. Het afnemen is een relatief eenvoudig proces, maar bij het plannen en uitnodigen zijn er tal van varianten denkbaar: de instelling levert pakketjes van 20 studenten, die de derde in plant, de studenten schrijven zich in voor een locatie en tijd, maar wat te doen als het lokaal op die manier niet gevuld wordt? Ook is denkbaar dat er een koppeling gelegd wordt met volgsystemen zoals Magister. Die variëteit kan een reden zijn om eerst een marktconsultatie te houden om de alternatieven en hun consequenties duidelijk op een rij te krijgen.
- Hoe moet in het bestek worden omgegaan met de onzekerheden waarvan nog sprake is? Vrijwel zeker is vervanging van de huidige software binnen een periode van drie jaar aan de orde.
- Willen we zaken doen met 1 of met meerdere partijen? Afhankelijk van de te verwachten vraag, kan het verstandig zijn te mikken op contracten met meerdere partijen. Dat moeten er dan, volgens de aanbestedingsvoorschriften, minimaal drie zijn.
- Hoe kunnen we de beschikbare capaciteit "buiten de deur" zo goed mogelijk benutten? Het verdient uit dat oogpunt aanbeveling om er bij het CvE voor te pleiten de examens zoveel mogelijk te spreiden.
- Hoe komen we tot een generieke oplossing voor het gebruik van instellingservers door derden?
- Hoe regelen we dat de helpdesk van Cito voor derden beschikbaar komt en ook buiten schooluren operationeel is?

Een belangrijk criterium bij de beoordeling van de offertes is de examen-capaciteit van de aanbieder en de manier waarop hij denkt op te schalen als die onvoldoende blijkt.

8. Planning en doorlooptijd

Globaal kan de doorlooptijd van een aanbesteding als volgt worden ingeschat:

- Vinden gelijkgestemden
- Vaststellen vraag aan de markt
- Kiezen samenwerkingsconstructie,
- Inrichting projectorganisatie, vaststellen budget en verdeelsleutels, bepalen wie al dan niet mee doen: 2 maanden

- Opstellen en goedkeuren bestek en beoordelingscriteria, keuze procedure, publicatie: 1 maand
- Inwachten offertes en beoordeling: 3 maanden
- Afwikkeling: 1 maand.

Voor de eerstgenoemde drie stappen is moeilijk een termijn aan te geven. Is eenmaal duidelijk wie, met welke vraag, gaat aanbesteden dan is de doorlooptijd voor het aanbestedingstraject ongeveer een half jaar.

9. Verantwoording

Voor de opstelling van dit rapport is kennis genomen van de documenten over centrale examinering die door instanties als het CvE, het Steunpunt Taal en Rekenen, het ministerie van OCW en saMBO-ICT/Kennisnet zijn opgesteld. Er is gesproken met een beperkt aantal ROC's, AOC's en de AOCRaad. Verder is een aantal materiedeskundigen geraadpleegd. Voorts is gepraat met potentiële leveranciers. Van alle gesprekken zijn verslagen gemaakt, die als bijlage zijn bijgevoegd.

Overzicht gesprekspartners:

Instellingen:

Dick Hutteman, Onderwijsgroep Tilburg (en NCvB)
 Anton Dijkhuis en Frans van Eekelen, ROC van Twente
 Marijke van Huijstee, Maarten Veldhuis en Jan Harm Vos, Rijn-IJssel
 Jan Jacobs, Helicon Opleidingen
 Hilda Weges, AOCRaad

Materiedeskundigen:

Jan Paul de Vries, College voor Examinering
 Mia van Boxel en Peter Hakvoort, Cito
 Jetske Woudstra, MBO Raad
 Mike Balfoort, Wellantcollege

Aanbieders:

Kurt van Deyzen, SPEN Certificatie en Rolf Soesman, IP Computertraining
 Barbara Hoogers, Lamark
 Monique Diks en Maurice Simonis, Examenadviesburo
 Bart Andriessen, Andriessen en partners
 Franke Teunisse en Pauline Zondervan, Bureau-ICE
 Natasja Kroon, Associatie voor Praktijkexamens
 Huub Breukers, Open Universiteit

10. Voor- en nadelen uitbesteding examinering

Samenvattend zetten we de belangrijkste voor- en nadelen van uitbesteding op een rij:

10.1. Nadelen

- De relatie met de instelling wordt minder duidelijk
- Er moet BTW betaald worden
- Een slecht presterende leverancier kan het imago van de instelling flink aantasten
- Uitbesteding kan leiden tot extra reiskosten voor de student
- Voor niveau2-leerlingen kan extra reizen belastend zijn
- Uitbesteding werkt alleen goed als de instellingsorganisatie op orde is
- Uitbesteding beperkt de vrijheid/vrijblijvendheid: afspraken moeten expliciet gemaakt worden, niet-nakoming kan leiden tot sancties
- Uitbesteding betekent niet dat alle zorgen de deur uit zijn. Het contract moet vanuit de instelling goed gemanaged worden

10.2. Voordelen

- Uitbesteding bespaart de instelling investeringen in infrastructuur en personeel
- Uitbesteding beperkt de verstoringen van het onderwijsproces
- Externe examinering maakt een objectieve indruk
- Uitbesteding aan een gespecialiseerd bedrijf kan leiden tot een constantere en mogelijk hogere kwaliteit van het examenproces
- Uitbesteding maakt examinering buiten schooluren eenvoudiger
- Uitbesteding leidt tot besparing op reiskosten voor instellingen die landelijk werken.